

«Τοπικές παραδοσιακές φυτικές ποικιλίες της Τήνου
Σχεδιασμός και ανάληψη συμμετοχικών πρωτοβουλιών για
καταγραφή, διάσωση και ανάδειξή τους»

ΣΑΒΒΑΤΟ 8 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2022 18.00 μ.μ. - ΦΑΛΑΤΑΔΟΣ

ΚΥΡΙΑΚΗ 9 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2022 11.00 π.μ. - ΚΩΜΗ

Χαιρετισμός Προέδρου Ε.ΤΗ.ΜΕΛ. Δρ. Θεόδωρου Χίου

Αγαπητές φίλες και φίλοι,

Ο Γάλλος περιηγητής και βοτανολόγος **Jospeh Pitton de Tournefort**ⁱ αναφέρει στα 1703 για την Τήνο:

[...] είναι γεμάτη φαλακρά βουνά, αλλά είναι το πιο καλλιεργημένο νησί του Αρχιπελάγους. Όλα τα φρούτα εκεί είναι άριστα, πεπόνια, σύκα, σταφύλια· το αμπέλι αναπτύσσεται θαυμασίως καλά και αυτό συμβαίνει αναμφίβολα εδώ και πολύ καιρό · [...]»

Ο «δικός μας» **Μαρκάκης Ζαλλώνης** γράφει στα 1807ⁱⁱ:

«[Στην Τήνο] συλλέγονται πολλά είδη πορτοκαλιών και λεμονιών, [...] κάθε είδους φρούτα που παράγονται από ανεξέλεγκτα στελέχη δέντρων, λαχανικά, δαμάσκηνα, φουντούκια, σύκα, σταφύλια [...], σκόρδα, μούρα αλλά καθόλου μήλα. Τα κρεμμύδια είναι σε αφθονία. Διακρίνονται σε δύο είδη.»

Ο Γάλλος περιηγητής **Alexis de Valon** αναφέρει στα 1842:ⁱⁱⁱ

«[Από τις Κυκλάδες] η πιο πράσινη είναι η Τήνος. Καλλιεργείται σχεδόν ολόκληρη με πολλή επιμονή και κόντρα στη φύση, αφού οι κάτοικοι οργώνουν, ελλείπει χώματος, ακόμα και τις πέτρες. Είχα μάλιστα την τύχη να δω χωράφια σπαρμένα με σιτάρι και κριθάρι και αρκετές συκίες και επαίνεσα την επιμονή και εργατικότητα των κατοίκων.»

Αυτά και μόνο τα ενδεικτικά αποσπάσματα δείχνουν το μακραίωνα και αξιοπρόσεκτο χαρακτήρα της καλλιεργητικής παράδοσης της Τήνου.

Τι έχει απομείνει από αυτή την παράδοση; Πώς αυτή η παράδοση πρέπει να αντιμετωπιστεί στο σήμερα;

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, εκ μέρους του ΔΣ της Εταιρείας Τηνιακών μελετών με χαρά σας καλωσορίζω στην επιστημονική εκδήλωση της Εταιρείας μας με θέμα

«Τοπικές παραδοσιακές φυτικές ποικιλίες της Τήνου» Σχεδιασμός και ανάληψη συμμετοχικών πρωτοβουλιών για καταγραφή, διάσωση και ανάδειξή τους».

Με τη βοήθεια των πλέον κατάλληλων ομιλητών που έχουμε την τιμή να βρίσκονται κοντά μας, θα λάβουμε απαντήσεις:

1] για το ποια είναι η έννοια και τα χαρακτηριστικά μιας «τοπικής φυτικής ποικιλίας», ποιες είναι οι πρώτες ενδείξεις για τον πλούτο των ντόπιων φυτικών ποικιλιών που διασώζονται και καλλιεργούνται στο νησί μας και πώς μπορούμε να τις καταγράψουμε και να τις τεκμηριώσουμε επιστημονικά.

2] Επίσης, θα εξετάσουμε τις συνδέσεις που υπάρχουν ανάμεσα στις τοπικές ποικιλίες και την πολιτιστική κληρονομιά και παράδοση της Τήνου και ποιες είναι οι προοπτικές και οι προκλήσεις που σχετίζονται με τη διατήρηση και αξιοποίησή τους, τόσο ως φυτικού πλούτου, όσο και ως στοιχείων πολιτιστικής κληρονομιάς,

και τέλος

3] πώς η μαθητική και εκπαιδευτική κοινότητα του νησιού μας μπορεί και πρέπει να εμπλακεί ενεργά σε δράσεις για τη διάσωση και διατήρησή των τοπικών ποικιλιών της Τήνου, πώς το σχολείο μπορεί να αποτελέσει ένα πραγματικό φυτώριο ευαισθητοποίησης του ευρύτερου κοινωνικού περιβάλλοντος, ακόμα και πέρα από τα όρια του νησιού, γύρω από τις τοπικές ποικιλίες, τη σημασία της διατήρησής τους και τα άμεσα ή έμμεσα οφέλη που συνεπάγεται η διάσωση και ανάδειξή τους.

Τονίζουμε ότι η παρούσα εκδήλωση δεν πρέπει να ιδωθεί ως αυτοσκοπός. Αντίθετα, η αποψινή εκδήλωση επιδιώκουμε να θέσει τον πρώτο σπόρο (κυριολεκτικά και μεταφορικά), να αποτελέσει την αρχή, μέσω και της συζήτησης που θα ακολουθήσει, για το σχεδιασμό και την ανάληψη πρωτοβουλιών που αρχικά θα μας προσφέρουν την απαραίτητη επιστημονική γνώση και τεκμηρίωση για το ποιες είναι οι τοπικές ποικιλίες της Τήνου και, στη συνέχεια, θα μας ευαισθητοποιήσουν και κινητοποιήσουν με διάδραση και συμμετοχή

για τη διάσωση και διατήρηση των ταυτοποιημένων πλέον τοπικών ποικιλιών της Τήνου.

Μετά από αυτά, το σημείο που επιλέξαμε για τη διοργάνωση της αποψινής συνεδρίας, το χωριό του Φαλατάδου, αντιλαμβάνεστε ότι εμπεριέχει και κάποιο συμβολισμό: να βρισκόμαστε όσο το δυνατόν πιο κοντά στον τόπο που η καλλιεργητική παράδοση επιτελείται.

Πιστεύουμε ότι η διάσωση, διατήρηση και ανάδειξή τους αποτελεί σημαντικό βήμα για τη διαφύλαξη του φυσικού και πολιτιστικού πλούτου της Τήνου, και ταυτόχρονα δύναται να συμβάλλει στην ευημερία του τόπου μας και των κατοίκων του και σε ένα καλύτερο μέλλον, μέσα από τη στροφή προς την ενασχόληση με τη γη (ερασιτεχνική ή επαγγελματική), την ενίσχυση της επαφής με τη φύση, την κάλυψη ορισμένων διατροφικών αναγκών και τη συνέχιση της τοπικής καλλιεργητικής παράδοσης.

Το ΔΣ της Εταιρείας Τηνιακών μελετών ευχαριστεί το Σύλλογο Φιλοπροόδων Φαλατάδου / την Ενοριακή Επιτροπή Κώμης για τη φιλοξενία της εκδήλωσης και χαιρετίζει την έναρξη της εκδήλωσης ευχαριστώντας τους ομιλητές και όλους εσάς για την παρουσία και συμμετοχή σας.

Σας ευχαριστώ.

ⁱ Jospeh Pitton de Tournefort, *Relation D'un Voyage Du Levant, Fait Par Ordre Du Roi*, Paris, Imprimerie Royale, 1703, σελ. 357. [διαθέσιμο στο: <https://gallica.bnf.fr/ark:/12148/bpt6k85336n/f1.item>].

ⁱⁱ Marcaky Zallony, *Voyage a Tine. L'une des iles de l'Archipel de la Grece, suivi d'un traite de l'asthme*, Paris, Artus-Bertrand, 1809, σελ. 46 [διαθέσιμο στο: https://books.google.gr/books?id=vjzO1sMdoXIC&pg=PA19&dq=apanomeri&hl=en&sa=X&ved=2ahUKEwiHrrKzls_6AhWCyqQKHb4IAvoQ6AF6BAgMEAI#v=onepage&q=apanomeri&f=false].

ⁱⁱⁱ Αλέξιος ντε Βαλόν, *Η Νήσος ΤΗΝΟΣ*, απόδοση στην καθομιλουμένη Ζ. Ρωπαΐτου-Τσαπαρέλη, Ερίννη, 2006, σελ. 61-62.